

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-28/12-B

Název právnické osoby vykonávající činnost školy:	Základní škola Říčany
Sídlo:	Nám. Osvobození 145 664 82 Říčany
IČ:	49461311
Identifikátor:	600110982
Právní forma:	příspěvková organizace
Zastoupená:	Radovanem Křivánkem, ředitelem školy
Zřizovatel:	Obec Říčany
Místo inspekční činnosti:	Nám. Osvobození 145, Říčany
Termín inspekční činnosti:	18. – 20. leden 2012

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, pro účely získávání a analýzy informací o vzdělávání žáků v oblasti přírodovědné gramotnosti.

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a příslušným rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Inspekční činnost byla zaměřena zejména na naplňování cílů základního vzdělávání, podporu rozvoje osobnosti žáků, personální a materiální podmínky činnosti školy a rozvoj partnerské spolupráce.

Aktuální stav školy

Základní škola Říčany (dále jen škola) je zřízená Obcí Říčany, náměstí Osvobození 340, 664 82 Říčany (dále jen zřizovatel). V souladu se zápisem do rejstříku škol a školských zařízení vykonává činnost základní školy (dále jen ZŠ) s nejvyšším povoleným počtem 120 žáků a školní družiny (dále jen ŠD) s nejvyšším povoleným počtem 60

účastníků. Vzhledem k navýšení kapacity ŠD je od školního roku 2009/2010 možné uspokojit všechny zájemce. Škola nemá vlastní jídelnu, obědy jsou dováženy z jiného školského zařízení. Kromě místních poskytuje škola vzdělávání žákům z okolních obcí, především z Ostrovačic.

Ke dni inspekce se v pěti třídách prvního stupně vzdělávalo celkem 100 žáků, u 15 z nich byly zjištěné speciální vzdělávací potřeby (dále jen SVP). Jeden žák byl na základě doporučení školského poradenského pracoviště individuálně integrovaný v běžné třídě a vzděláván podle individuálního vzdělávacího plánu (dále jen IVP) s podporou asistenta pedagoga. U dalšího žáka s doporučením k individuální integraci, který do školy přestoupil v průběhu tohoto školního roku, nebylo vzdělávání podle IVP zahájeno vzhledem k administrativním nesrovnalostem a také z důvodu, že zákonní zástupci o ně do doby inspekce nepožádali. Dvě oddělení ŠD navštěvovalo 50 účastníků zájmového vzdělávání, více než polovina z nich byli žáci 1. a 2. ročníku. V průběhu sledovaného tříletého období vzrostl významně počet žáků (z 80 v roce 2009 na současných 100) v souvislosti se zahájením výuky pátého ročníku. Využití kapacity školy se tak zvýšilo z 66% na 83%. Výuka ve všech třídách probíhá podle *Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání*, (dále jen ŠVP).

Pedagogický sbor školy byl tvořený v době inspekce osmi pedagogickými pracovníky, z nichž pět bylo odborně kvalifikovaných pro přímou pedagogickou činnost, kterou vykonávali.

Ke své činnosti využívá škola udržovanou samostatně stojící budovu situovanou v centru obce. Její prostory poskytují dostatečné podmínky pro veškeré vzdělávací aktivity. Na školní budovu navazuje oplocený školní dvůr, který prošel ve sledovaném tříletém období částečnou rekonstrukcí. Škola nemá vlastní tělocvičnu, výuka tělesné výchovy probíhá od loňského školního roku ve víceúčelovém sále Kulturního domu.

Hodnocení hlavních výsledků vzdělávání ve vztahu k ŠVP

Při přijímání žáků ke vzdělávání postupuje škola v souladu s právními předpisy a zajišťuje všem rovný přístup. O své vzdělávací nabídce informuje běžným způsobem dostupným všem uchazečům (prostřednictvím webových stránek a vývěsky školy a informací v místním rozhlasu a kabelové televizi).

Žáky se SVP škola identifikuje, péče o ně však není zajišťována důsledně ve všech oblastech. Funkce výchovného poradce a metodika prevence sociálně patologických jevů nejsou vzhledem k velikosti školy ustanoveny. Část jejich úkolů plní ředitel školy, který v případě aktuální potřeby zajišťuje komunikaci se školskými poradenskými pracovišti. Vedení evidence žáků se SVP a informovanost zákonných zástupců o jejich vzdělávání zajišťují v jednotlivých třídách třídní učitelky. Dostatečná pozornost není na úrovni školy věnovaná systematické kontrole práce se žáky se SVP a vyhodnocování jejich výsledků. V hospitovaných hodinách se většina učitelů věnovala těmto žákům v souladu s jejich potřebami, uplatňovali individuální přístup a respektovali jejich možnosti i osobní pracovní tempo. U žáků s dyslexií nebylo ve sledované výuce použité doporučené čtenářské okénko. Diferencované úkoly byly ve sledované výuce zadávány jen ojediněle. Reedukační péče je zajišťovaná i mimo vyučování v dyslektickém kroužku, který vede učitelka s odborností speciálního pedagoga.

K předcházení projevům rizikového chování žáků má škola vypracovanou preventivní strategii, kterou v rámci *Výročních zpráv* vyhodnocuje. V oblasti zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví poskytuje škola žákům ucelené informace jak ve školním

řádu a souvisejících dokumentech, tak v rámci upozornění na případná rizika při činnostech ve vyučování i ostatních vzdělávacích aktivitách. Škola vytváří bezpečné prostředí pro žáky, což dokladuje také to, že v období od září 2008 do data inspekce nebyl evidován žádný školní úraz.

Vzdělávací obsah ŠVP (očekávané výstupy a učivo) je rozpracovaný do jednotlivých ročníků a pokrývá celý 1. stupeň základního vzdělávání v požadovaném rozsahu. Učební plán má škola zpracovaný, není však součástí oficiálního dokumentu. Ten celkově není zpracovaný ve struktuře požadované *Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání* (dále jen RVP ZV), chybí v něm řada důležitých údajů. Jedná se především o identifikační údaje, celkovou charakteristiku školy, vzdělávání žáků se sociálním znevýhodněním, tabulkovou část učebního plánu včetně poznámek. Zpracováno není ani hodnocení žáků a autoevaluace školy. V osnovách jednotlivých vyučovacích předmětů nejsou konkretizované výchovné a vzdělávací strategie pro rozvoj klíčových kompetencí a chybí výběr tematických okruhů průřezových témat s konkretizací námětů a činností pro jejich realizaci. ŠVP není v souladu s RVP ZV, vyžaduje dopracování a doplnění výše zmíněných údajů.

K naplňování cílů ŠVP napomáhá promyšlená organizace vzdělávání. Počty žáků ve třídách a skupinách, počty vyučovacích hodin v jednom sledu a délka přestávek jsou v souladu s právními předpisy. Rozvrh hodin respektuje zásady psychohygieny a je zpracován v souladu s učebním plánem školy, který odpovídá požadavkům RVP ZV. Povinná výuka anglického jazyka je zařazena od druhého ročníku. Disponibilní hodiny škola účelně využila zejména k posílení povinné výuky hlavních předmětů (matematiky, českého jazyka a cizího jazyka), v 5. ročníku je navýšen počet hodin přírodovědy. Nabídka zájmových útvarů (kroužek informatiky, dyslektický kroužek) vhodně doplňuje vzdělávací nabídku školy.

Příjemné pracovní prostředí a vstřícná atmosféra navozená přístupem učitelů k žákům pozitivně ovlivnily průběh vzdělávání ve sledovaných hodinách. Průběžná motivace aktivizovala žáky, kteří se obvykle úspěšně zapojovali do vzdělávacích činností. Ve většině sledovaných hodin převažovala dobře organizovaná frontální výuka, často doplňovaná samostatnou prací. Skupinová práce a kooperativní činnosti byly uplatněny jen ojediněle. Vzhledem k těmto postupům byly u žáků rozvíjeny především kompetence k učení a řešení problémů, méně kompetence sociální. Výrazně činnostní charakter hodin anglického jazyka přispíval k rozvoji komunikačních dovedností a jazykových kompetencí žáků. Celkově vhodně volené a schopnostem žáků přiměřené metody práce podporovaly jejich pozitivní přístup k učení. Materiální podpora výuky měla standardní úroveň. Žáci pracovali převážně s učebnicemi, pracovními listy, obrazovým materiálem a doplňkovou literaturou. Využití didaktické techniky pro poslech a jednoduchou prezentaci probíraného učiva podpořilo názornost výuky.

Provázanost učiva, jeho propojení s reálnými životními situacemi ve všech předmětech a efektivní využití žákovských referátů ve vyšších ročnících pozitivně působilo na rozvoj čtenářské, matematické a přírodovědné gramotnosti. Důslednou realizací principů výuky anglického jazyka, které si škola stanovila v ŠVP, se daří efektivně rozvíjet jazykovou gramotnost žáků. Jejich výsledky, dosahované ve výuce při plnění zadaných úkolů, mají velmi dobrou úroveň.

Ve sledovaných hodinách učitelé uplatňovali především průběžné slovní hodnocení. Ojediněle využitá klasifikace byla zdůvodněná a odpovídala aktuálnímu výkonu žáka. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení nebylo ve sledovaných hodinách použito. Celkově však hodnocení vykazovalo různou úroveň, protože ve školním řádu není zpracovaná charakteristika jednotlivých stupňů hodnocení prospěchu a chování ani zásady

pro užití slovního hodnocení, jak ukládají ustanovení školského zákona a vyhlášky o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.

Škola zjišťuje výsledky vzdělávání žáků prostřednictvím vlastních standardních nástrojů. Důležitým zdrojem informací jsou pro vedení školy i údaje o adaptaci žáků po přechodu na druhý stupeň. Srovnávacím testováním se škola nezabývá. Celkovou úspěšnost a výsledky vzdělávání žáků škola vyhodnocuje na jednání pedagogické rady, která v případě potřeby přijímá opatření k jejich zlepšení. Analýzu a prezentaci výsledků provádí v rámci vlastního hodnocení a výročních zpráv.

Hodnocení předpokladů školy ke vzdělávání podle požadavků školského zákona

System řízení odpovídá její velikosti a typu. Jednoduchá struktura organizace s malým počtem zaměstnanců umožňuje řediteli založit řízení školy především na každodenním osobním kontaktu se zaměstnanci. Celkově demokratický styl řízení je založený na neformálním využití dlouholetých zkušeností pedagogů a jejich osobního zájmu, méně na delegování pravomocí a kompetencí. Ředitel školy působí v této pracovní pozici od roku 1994 a splňuje všechny zákonem stanovené požadavky pro její výkon. V dokumentech *Vlastní hodnocení Základní školy Říčany a Plán práce ZŠ Říčany na školní rok 2011/2012* jsou vymezeny i koncepční a střednědobé úkoly ve všech oblastech činnosti školy. Naplňování dlouhodobých cílů se díky přijetí a realizaci účinných opatření daří v oblasti materiálních podmínek vzdělávání a rozvoje partnerské spolupráce. V dalších oblastech činnosti školy zatím konkrétní a jasně formulovaná opatření přijímána nejsou.

Pedagogická rada se na svých sjednáních zabývá především sledováním výsledků vzdělávání, projednává hlavní pedagogické dokumenty a slouží k předávání obecnějších informací o činnosti školy jako celku.

Povinná dokumentace školy je formálně vedená v rozsahu, který ukládá školský zákon a související právní předpisy. Obsah *Školního řádu* ale není v souladu s požadavky školského zákona (chybí práva zákonných zástupců žáků a pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků, která jsou i v samostatném dokumentu *Klasifikační řád* zpracovaná nedostatečně, údaje o provozu a vnitřním režimu školy neodpovídají po zahájení výuky 5. ročníku reálnému stavu). Tato skutečnost vyžaduje urychlené přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků.

Personální podmínky pro naplňování vzdělávacích cílů se od poslední inspekce výrazně nezměnily. Pedagogický sbor je stabilizovaný a skládá se téměř výhradně z pedagogů s dlouholetou praxí. Ze sedmi učitelů ZŠ jich má pět včetně ředitele plný úvazek. Dvě vychovatelky ŠD mají částečné úvazky ve výuce, pro kterou ale nejsou kvalifikované stejně, jako jedna z třídních učitelek. Tyto pedagogické pracovnice dosáhly vysokoškolského pedagogického vzdělání pro jiný typ školy a vykonávají přímou pedagogickou činnost na základě výjimky stanovené v § 32 písm. b) zákona 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících. Požadované vzdělání si v době inspekce nedoplňovaly. Péči o individuálně integrovaného žáka pomáhá zajišťovat kvalifikovaná asistentka pedagoga. Uvádění jedné začínající učitelky zajišťuje škola především formou každodenního kontaktu, osobních konzultací a kolegiální neformální pomoci. Studium k výkonu specializovaných činností neabsolvoval nikdo z pedagogických pracovníků. Rezervy vykazuje přístup k dalšímu vzdělávání pedagogických pracovníků (dále jen DVPP). To je plánováno pouze rámcově a zaměřuje se jen na některé oblasti činnosti školy (prevence sociálně patologických jevů, zvyšování informační gramotnosti učitelů,

samostudium v oblasti péče o žáky se SVP a aktualizace ŠVP). Mimo akcí organizovaných pro celý sbor dává ředitel školy pedagogům v rámci finančních limitů školy možnost volby vzdělávacích akcí dle jejich zájmu. Dostatečná pozornost při plánování DVPP není věnovaná tématicce účinných metod a forem výuky ani cílenému doplnění požadované kvalifikace. Poznatky z inspekčních hospitací svědčí o tom, že inovativní a aktivizující metody práce využívají učitelé v omezené míře.

Ředitel školy promyšleně a plánovitě zlepšuje materiální podmínky pro vzdělávání. Od doby poslední inspekce došlo k jejich výraznému zkvalitnění zejména díky stavebním úpravám budovy (výměna oken, rekonstrukce sociálního zařízení, vybudování zahradního domku pro volnočasové aktivity). Zlepšilo se také vybavení školy informačními a komunikačními technologiemi (dále jen ICT). Díky realizovanému projektu v rámci *Operačního programu Vzdělávání pro konkurenceschopnost*, oblast podpory *Zlepšení podmínek pro vzdělávání na základních školách (EU Peníze do škol)* pořídila škola 24 počítačů a 4 dataprojektory. Prostředí školy je velmi pěkné, udržované a vkusně zařízené. Jeho výzdobu tvoří především výtvarné práce žáků, což přispívá k rozvoji jejich estetického citění. V I. a IV. třídě je nový výškově stavitelný nábytek, ostatní třídy jsou vybaveny původními staršími lavicemi a židlemi, které výškou odpovídají potřebám žáků. Kromě prostorných kmenových tříd využívá škola jednu kombinovanou odbornou učebnu (probíhá zde výuka ICT, hudební výchovy a anglického jazyka), kde je umístěno 20 nových žákovských počítačů a dataprojektor. Vybavení této učebny žákovským nábytkem je vzhledem k ergonomii pracovních míst nevhodné a rovněž zasíťování vyžaduje další rekonstrukci. Dalším nedostatkem z hlediska zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví žáků byl zcela chybějící *Provozní řád* této učebny. Veškeré prostory školy včetně venkovních jsou účelně a efektivně využívány ke vzdělávání, relaxaci i k volnočasovým aktivitám.

Pro svoji činnost využívala škola ve sledovaném období let 2009 až 2011 více zdrojů financování. Šlo především o prostředky státního rozpočtu (v průměru 3,21 mil Kč ročně), které využila zejména na mzdy a zákonné odvody, na učebnice, učební pomůcky a DVPP. Z příspěvku zřizovatele (v průměru 607 tis. Kč ročně) hradila zajištění běžného provozu a zlepšování materiálních podmínek výuky. Škola každoročně získávala prostředky i z rozvojových projektů vyhlášených MŠMT, např. na *Zvýšení nenárokových složek platů jak pedagogických, tak i nepedagogických pracovníků* a na *Školní vybavení pro žáky 1. ročníků základního vzdělávání*. V roce 2011 škola čerpala dotaci ve výši 383,5 tis Kč z projektu *EU peníze školám*, které využila pro zkvalitnění vzdělávání prostřednictvím ICT.

Součinnost se zřizovatelem se ve školním roce 2010/2011 podle sdělení ředitele školy výrazně zlepšila. Díky jeho vstřícnosti se podařilo vyřešit dlouhodobé problémy s rekonstrukcí školní budovy a přilehlého dvora a využitím tělocvičny v Kulturním domě pro potřeby školní tělesné výchovy. Jako přínosnou hodnotí ředitel také činnost školské rady, jejíž členové se průběžně zajímají o činnost školy a podílejí se na řešení aktuálních problémů. Spolupráce se zákonnými zástupci žáků je standardní. Kontakt mezi nimi a pedagogy probíhá tradiční formou na třídních schůzkách a hovorových hodinách, ale na základě aktuální potřeby také kdykoliv mimo plánované akce. V letošním školním roce se škola zapojila do regionální spolupráce partnerských škol s cílem získání grantových finančních zdrojů k dalšímu rozvoji podmínek pro vzdělávání.

Závěry

Škola poskytuje vzdělávání v souladu s podmínkami, za kterých byla zařazena do rejstříku škol a školských zařízení. Zákonné podmínky pro přijímání žáků ke vzdělávání a principy rovného přístupu jsou dodržované. Škola má vytvořený funkční systém prevence sociálně patologických jevů a zajištění bezpečnosti žáků. Rezervy existují v systematické kontrole a vyhodnocování vzdělávání žáků se SVP.

Výše finančních prostředků, se kterými škola hospodařila, byla dostatečná pro realizaci základního vzdělávání.

Systém řízení školy je funkční, využívá předností malého subjektu se stabilizovaným pedagogickým kolektivem. Formální a obsahové nedostatky v dokumentaci školy jsou odstranitelné.

ŠVP jako celek není v souladu s RVP ZV a vyžaduje doplnění. Realizaci jeho vzdělávacího obsahu, který požadavkům RVP ZV odpovídá, pozitivně ovlivňuje celkově příznivá atmosféra školy a zlepšující se materiální podmínky. Průběh vzdělávání má standardní charakter. Škola cíleně formuje u žáků klíčové kompetence, na požadované úrovni rozvíjí funkční gramotnost a vytváří vhodné podmínky pro rozvoj jejich osobnosti. Rezervy existují ve využití moderních aktivizujících metod výuky, rozvoji sebehodnocení a vzájemného hodnocení žáků. Rizikem pro realizaci ŠVP jsou neúplná pravidla hodnocení výsledků vzdělávání a chování žáků.

Postupně rozvíjená partnerská spolupráce napomáhá k realizaci vzdělávacích cílů školy.

Přijetí opatření vyžadují tyto oblasti:

- a) obsah Školního řádu (§ 30 odst. 1 a 2 školského zákona, § 14 odst. 1 vyhlášky 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky)*
- b) struktura a obsah ŠVP v souladu s požadavky RVP ZV (§ 5 odst. 1 školského zákona, viz text)*
- c) systematického zajištění péče o žáky se SVP na úrovni školy, především její kontroly a vyhodnocování*

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 4 školského zákona ve lhůtě do 15 dnů požaduje zaslání oznámení o přijetí opatření k odstranění zjištěných nedostatků v oblastech a) až c). Oznámení zašlete na adresu Česká školní inspekce, Jihomoravský inspektorát, Křížová 22, 603 00 Brno, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu (csi.b@csicr.cz) s připojením elektronického podpisu.

Česká školní inspekce v souladu s § 11 písm. f) zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů, ve lhůtě do 31. března 2012 požaduje podání písemné zprávy o odstranění nedostatků zjištěných v obsahu Školního řádu a do 30. června 2012 požaduje podání písemné zprávy o odstranění nedostatků zjištěných ve struktuře a obsahu ŠVP. Zprávy zašlete na výše uvedenou adresu.

Přílohy inspekční zprávy

Seznam dokladů a materiálů, o které se inspekční zjištění opíralo.

Poučení

Podle § 174 odst. 14 školského zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na výše uvedenou adresu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v Jihomoravském inspektorátu České školní inspekce.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

V Brně dne 17. února 2012

(razítko)

Mgr. Ivana Přichystalová, školní inspektorka

Ivana Přichystalová, v. r.

Mgr. Marek Dobeš, školní inspektor

Marek Dobeš, v. r.

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

V Říčanech dne 17. února 2012

(razítko)

Radovan Křivánek, ředitel školy

Radovan Křivánek, v. r.

Připomínky ředitele školy

5. březen 2012

Připomínky nebyly podány.